

Naczelne Dowoztwo W.P.

Warszawa, dnia 15 maja 1919

D.Nr. 5202 /II

813/5
15/5

Do

Adjutantury Generalnej Nacz.Wodza

w Warszawie.

Przesyła się w załączeniu odpis raportu Pełn.P.P. w
Wiedniu Nr.58/T z dnia 7 maja b.r.

1 zał.

Haller m.p.
płk.

Za zgodność:

Protaszkiewicz
Światłoczek I.

191

Nr. 58/T.

O D P I S.

DO
NACZELNEGO DOWODZTWA WOJSK POLSKICH

Wiedeń, dnia 7 maja 1919.

W W A R S Z A W I E

Polityczna przyszłość Niem. Austrii zaczyna przybierać konkretne kształty.

Nie wszyscy politycy Niem. Austrii zdawali sobie sprawę z sytuacji politycznej względnie zamiarów Ententy co do Niem. Austrii. Idea przyłączenia się do Niemiec, która po rozpadnięciu się Austro-Węgier wydawała się ogólnie być zbawienna a którą najgorliwiej propagował sekretarz stanu Dr. Bauer, prawdziwie nie zapaściła w społeczeństwie głębszych korzeni. Część społeczeństwa szczególnie sfery finansowo-handlowe zajęły stanowisk wypzekujące, będąc słusznego zdania, że nie w biurach Dr. Bauera ale w Paryżu rozstrzygną się losy przyszłe Austrii. Oficjalnie więc sfery nie mając poparcia w całym społeczeństwie a przynajmniej nie w sferach stanowiących podstawę bytu Państwa, prowadziły politykę bezplanową i sposobnościową.

Po wyjeździe Prezydenta ministrów Orlanda z Paryża i po przyjęciu teatralnym tegoż dyplomaty przez całe społeczeństwo włoskie a wreszcie po rzekomej wymianie strzałów między patrolami włoskimi a francuskimi koło Rjeki-odbywały się w Wiedniu biesiady tak misji francuskiej jak i włoskiej z politykami niem. austriackimi. Najprawdopodobniej pod tajemnym wpływem tej ostatniej misji wydaje karyntyjski wydział krajowy odezwę do ludności, by chwyciła za broń i wypędzała wroga /Jugosłowian/ po za granicę kraju. Rząd Niem. Austriack nie chcąc z jednej strony zarządzać oficjalnej mobilizacji, gdyż to by się sprzeciwiało postanowieniom warunków zawieszenia broni, z drugiej strony nie chcąc być przez społeczeństwo osądzonym, że biernie się przypatruje zajściom w

Karyntji, gdzie cała ludność nawet młodzież szkolna i kobiety za broń chwytają-wysyła 5 bataljonów "Volkswehr" a to 3 z miasta Wiednia a 2 z Dolnej Austrii dla ochrony granic Karyntji .

Ciekawy epizod charakteryzujący bitność Niem.austr. "Volkswehr" zaszedł przy oficjalnym wyruszeniu 2 bataljonów z koszar,

Mimo wiec rada żołnierska oświadczyła gotowość odejść "na front" pod warunkiem jednak, że armaty strzelać nie będą.

Wymarsz wymienionych bataljonów-oto wszystko co Austrija zarządziła.

Wyparcie słabych oddziałów jugosłowiańskich poza granice Karyntji było wypadkiem czysto lokalnym.

Kierownik misji angielskiej w Wiedniu ppłk. Cunningham założył oficjalny protest przeciw zbrojeniu się i prowadzeniu jakiegokolwiek akcji wojennej w Karyntji. Wobec tego należy uważać powyższą akcję jako epizod tylko.

Wspomniane zajścia, których podstawę należy szukać w wyjeździe prezydenta ministrów Orlanda z Paryża i konferencjach jen. Segre z Dr. Bauerem są dziś też tylko epizodem wobec telegramów z Paryża co do przyszłości Niem. Austrii.

Ententa zabroniła Niem. Austrii jakiegokolwiek łączności z Niemcami.

Na powyższy fakt oczekiwała część społeczeństwa niemieckiego kierująca się więcej pobudkami materialnymi jak idealnymi a to przedewszystkiem sfery finansowo-przemysłowe.

Już teraz zarysowuje się rozłam w zapatrywaniach politycznych o tyle znamienny, że sfery finansowo-przemysłowe, które dotychczas milczały, rozpoczynają pracę polityczną jawną pod hasłem neutralności Austrii. Już dziś daje się głośno słyszeć takie powiezenie "wybijmy sobie już wreszcie z głowy przyłączenie się do Niemiec które stało się wprost nudnem".

Ten rozłam polityczny miarodajnych sfer społeczeństwa

wiedeńskiego nie jest epizodem lokalnym ale znajduje swój oddźwięk w wszystkich krajach koronnych Niem. Austrii.

Katolicko chłopski Tyrol nie chce się podporządkować socjalistycznym rządowi centrali wiedeńskiej, która dotychczas nie była w stanie ochronić Tyrolu przed zaborczością Włochów.

Sejm w Innsbrucku na własną rękę i odpowiedzialność ogłasza swoją niezawisłość.

Chrześcijańsko-społeczna Styria również okazuje dążenia separystyczne.

O Karyntji już wyżej wspomniałem.

Charakterystycznym jest, że pojedyncze kraje koronne nie tylko prowadzą odrębną politykę, ale też urządzają się wewnątrz wedle odrębnych przepisów, n.p. dystynkcje oficerskie i podoficerskie są w każdym kraju koronnym inne.

Ta rozbierność polityki i dążeń poszczególnych krajów koronnych a wreszcie jasno wypowiedziane zamiary Ententy co do przyszłości Austrii spowodowały, że stanowisko Dr. Bauera jest zachwianem i ustąpienia jego oczekuje się w krótkim czasie. Z rozmowy z ppłk. francuskim Lenollem odniosłem wrażenie, że tu-tejsza misja francuska też się liczy z ustąpieniem Dr. Bauera.

Jako następców wymieniają tu-tejsze dzienniki Dr. Kleina prof. Lamascha, Dr. Sigharda i i

Dr. Klein był wprawdzie również gorącym zwolennikiem idei przyłączenia się do Niemiec ale nie będąc właściwie w żadnej partji politycznej zbyt zaangażowanym a przytem mając w społeczeństwie dzięki swej nadzwyczajnej inteligencji i wysoką powagę, mógłby łatwo nakłonić się do realnej polityki i znaleźć silnych popleczników. Znamiennem jest, że tego samego Dr. Kleina, rząd obecny desygnuje na przewodniczącego austrijskiej delegacji pokojowej do St. Germain en -laye.

Kierunek polityczny dwu innych wyżej wymienionych jest znany. Profesor Lamasch jest znanym pacyfistą zaś Dyrektor Sighard reprezentuje sfery finansowo-przemysłowe.

Te nowe kontury, w których zarysowuje się przyszłość Niem. Austrii powodują, że w Wiedniu zaczyna się rozwijać ogromna dzia-

łałność dyplomatyczną ze strony Ententy, Dyplomaci tej miary jak poseł francuski Allice, lub szef misji wojskowej dawny zastępca Szefa Szt. Gen. generał Haller ponadto gen. Segre i płk. Cunningham rozwijają tutaj akcję która bynajmniej nie świadczy o tem, że Wiedeń jako środowisko życia politycznego przestał egzystować. Chwilowo zbiegają się nici polityczne raczej w Wiedniu jak w Berlinie.

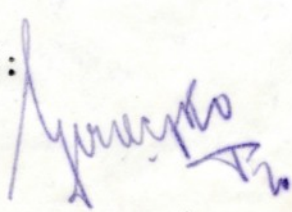
Z tego co członkowie misji angielskiej odpowiadają wynikałoby, że Ententa obrała sobie Wiedeń jako przyszłe środowisko operacyjne. Finansiści amerykańscy żywo interesują się tutejszym przemysłem a nawet krążą pogłoski, że chcą objąć cały szereg przedsiębiorstw i to nietylko prywatnych ale i państwowych. /Koleje, wyzyskanie sił wodnych i. t. p. /.

Dnia 4-go maja odbyły się tu wybory do sejmu i do rady gminnej.

Przebieg wyborów jest więcej charakterystyczny aniżeli ich wynik dla socjalnej demokracji zwycięski. W przeciwieństwie do wyborów do konstytuandy, kiedy była rozwinięta ogromna agitacja wyborcza i rzucono ogromne kapitały na cele agitacyjne wobec czego 94% ludności brało udział w głosowaniu, odbyły się wybory do sejmu bez większych agitacji przedwyborczych a sam dzień wyborczy nieczem nie zmieniał charakteru zwykłej niedzieli wiedeńskiej.

Do urny wyborczej pospieszyła za ledwie 60% ludności. Bardzo słabo brała udział w głosowaniu partja demokratyczna zapewne mając smutne doświadczenia z poprzednich wyborów, partja zaś komunistyczna usunęła się zupełnie od głosowania przeciwstawiając ciałom parlamentarnym system rad robotniczo-żołnierskich bojkotując wybory.

Za zgodność:

A. Nowotny m.p.

Ppłk.

